A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (hatodik tanács)

2019. szeptember 24.*

„Előzetes döntéshozatal – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – A hatékony bírói jogvédelemhez való jog – Bírósági precedens – Választottbíróság – Nyilvánvaló elfogadhatatlanság és a Bíróság hatáskörének nyilvánvaló hiánya – A Bíróság eljárási szabályzata 53. cikkének (2) bekezdése és 94. cikke”

A C-185/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (a kolozsvári ügyvédi kamara melletti választottbírói egyesület keretében működő választottbíróság, Románia) a Bírósághoz 2019. február 25-én érkezett, 2019. február 12-i határozatával terjesztett elő a

KE

és

LF

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: C. Toader tanácselnök, A. Rosas és M. Safjan (előadó) bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint a Bíróság az eljárási szabályzata 53. cikkének (2) bekezdése alapján, indokolt végzéssel határoz,

meghozta a következő

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 20. és 47. cikkének értelmezésére vonatkozik.

* Az eljárás nyelve: román.

2 E kérelmet a KE és LF, szakmai tevékenységét Romániában végző két ügyvéd között, a KE által közzétett és LF által a Facebook oldalán megjelenített cikkel kapcsolatos hozzászólások jogszerűségének tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

A román jog

3 A román alkotmány 30. cikkének (6) bekezdése előírja:

„A véleménynyilvánítás szabadsága nem sértheti valamely személy méltóságát, becsületét, magánéletét, sem pedig a képmáshoz fűződő jogát.”

4 A polgári törvénykönyvnek „A személyiségi jogok” című 58. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Mindenkinek joga van az élethez, az egészséghez, a testi és szellemi épséghez, a méltósághoz, a saját képmásához, a magánélet tiszteletben tartásához, valamint a törvény által elismert egyéb hasonló jellegű jogokhoz.

(2) E jogok nem ruházhatók át.”

5 A polgári törvénykönyvnek „A méltósághoz való jog” címet viselő 72. cikke előírja:

„(1) Mindenkinek joga van a méltóságának tiszteletben tartásához.

(2) Tilos valamely személy becsületének és jó hírnevének minden olyan sérelme, amely e személy beleegyezésének hiányában, vagy a 75. cikkben meghatározott korlátok megsértésével történik.”

6 A polgári törvénykönyvnek „Az ember védelme” című 252. cikke értelmében:

„Minden természetes személynek joga van az emberi lény elválaszthatatlan értékei, mint az élet, az egészség, a testi és szellemi épség, a méltóság, a magánélet, a lelkiismeret és a tudományos, művészeti, irodalmi vagy műszaki alkotás szabadságának védelméhez.”

7 A polgári törvénykönyvnek „A védelem eszközei” címet viselő 253. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az a természetes személy, akinek nem vagyoni jogait sértették meg vagy fenyegették, bármikor kérelmezheti bíróság előtt:

a) a jogellenes cselekmények elkövetésének tilalmát, amennyiben az közvetlen;

b) a jogsértés abbahagyását és a jövőre vonatkozó tilalmát, amennyiben az folytatólagos;

c) a bekövetkezett cselekmények jogellenességének megállapítását, amennyiben az előidézett zavarok továbbra is fennállnak.”

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseitől eltérve, a nem vagyoni jogoknak a véleménynyilvánítás szabadságához való jog gyakorlása következtében történő megsértése esetén a bíróság csak az (1) bekezdés b) és c) pontjában előírt intézkedéseket hozhat.

(3) Egyébiránt az ilyen jogok megsértése esetén a sértett kérheti, hogy a bíróság kötelezze a cselekmények elkövetőjét arra, hogy tegyen eleget minden olyan intézkedésnek, amelyet a bíróság szükségesnek tart a megsértett jog helyreállítása érdekében, mint például:

a) a jogsértő azon kötelezettsége, hogy a marasztaló ítéletet a saját költségén közzé tegye;

b) a jogellenes magatartás megszüntetéséhez vagy az okozott kár megtérítéséhez szükséges minden egyéb intézkedésnek tegyen eleget.

(4) Hasonlóképpen, a sértett kártérítést, vagy – adott esetben – a neki okozott – akár nem vagyoni – kár vagyoni jóvátételét is kérheti, amennyiben az a jogsértő cselekmény elkövetőjének betudható. Ezekben az esetekben a jogorvoslathoz való jogra jogvesztő határidő vonatkozik.”

8 A polgári perrendtartásnak „A tisztességes, a lehető leghamarabbi és előreláthatható határidőn belüli tárgyaláshoz való jog” címet viselő 6. cikke értelmében:

„(1) Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, a lehető leghamarabbi és előreláthatható határidőn belül tárgyalja. E célból a bíróság köteles megtenni a törvény által megengedett minden intézkedést, és biztosítani az eljárás gyors lefolytatását.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni a végrehajtási eljárásokra.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

9 KE és LF ügyvédek, akik a kolozsvári (Románia) ügyvédi kamara tagjai. KE azt állítja, hogy 2018. február 22-én a *Jurnalul Baroului Cluj* (a kolozsvári ügyvédi kamara újsága), amely ezen ügyvédi kamara ügyvédei szakmai egyesületének lapja, olyan cikket tett közzé, amelynek ő a szerzője, és amelynek címe „Exercitarea dreptului la apărare prin declarații conținând afirmații necorespunzătoare adevărului în fața organelor judiciare” („A bíróság előtti védelemhez való jog gyakorlása olyan kijelentések útján, amelyek az igazságnak nem megfelelő állításokat tartalmaznak”).

10 KE hangsúlyozza, hogy bár LF-nek – aki ezen újság főszerkesztője – kezdetben nem volt kifogása e tudományos cikk közzétételével szemben, annak közzétételét követően bizonyos, KE szerint indokolatlan kritikákat fogalmazott meg, amelynek csúcspontja az volt, hogy a Facebook-oldalán közzétett egy közleményt, amelynek tartalmát az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmazza.

11 KE szerint az ilyen nyilatkozatok semmiképpen sem tartoznak a szabad véleménynyilvánításhoz való jog hatálya alá tartozó kritikák kategóriájába.

12 KE 2019. január 28–án keresetet indított a Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (a kolozsvári ügyvédi kamara melletti választottbírói egyesület keretében működő választottbíróság, Románia) előtt LF-fel szemben. KE azt kéri e választottbíróságtól, hogy:

– állapítsa meg az LF Facebook oldalán 2019. január 7-én megjelenített közzététel jogellenes jellegét, és

– kötelezze LF-et a polgári törvénykönyv 253. cikke (3) bekezdése a) és b) pontjának megfelelően arra, hogy közzétegye az ítéletet a Facebook-oldalán, és hogy ez a közzététel legalább ugyanannyi időn keresztül szerepeljen ott, mint amennyi ideig a jogellenes közzététel ezen az oldalon fennállt.

13 LF azt kéri, hogy a Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (a kolozsvári ügyvédi kamara melletti választottbírói egyesület keretében működő választottbíróság) előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljon a Bírósághoz.

14 E választottbíróság úgy vélekedik, hogy egyrészt azzal a román bíróságokat terhelő kötelezettséggel kell szembenéznie, hogy a felek valamennyi kérelmére és védekezési jogalapjára válaszolnia kell, így a Bírósághoz fordulásra irányuló kérelemre is, másrészt pedig a bírósági precedens kötelező jellegével kapcsolatos problémakörrel, mivel az említett bíróság úgy véli, hogy nem fogadhat el a releváns bírósági precedenstől különböző megoldást, amennyiben nem határozza meg a szóban forgó jogszabályok következetesebb alkalmazását.

15 E körülmények között a Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (a kolozsvári ügyvédi kamara melletti választottbírói egyesület keretében működő választottbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az [EU]-Szerződés rendelkezéseit és különösen a 6. cikkének (1) bekezdését, amelyek értelmében az [Európai] Unió elismeri a […] Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket – amely Charta ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések –, valamint a Charta rendelkezéseit, és különösen a 20. cikkét, amely kimondja, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, és a 47. cikkét, amely kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét tisztességes módon tárgyalják, hogy a román nemzeti bíróság köteles:

– a felek valamennyi kérelmére és védekezési jogalapjára válaszolni, azokat ténylegesen megvizsgálva, mivel a feleknek joga van konkrét és kifejezett választ várni a szóban forgó ügy megoldásának döntő eszközei vonatkozásában, és

– tiszteletben tartani a bírósági precedens kötelező jellegét, amennyiben a bírósági precedens ugyanazon bíróság vagy más román nemzeti bíróság jogerős ítélete, egy olyan ügyben, amelyben az eljáró nemzeti bíróság megállapítja, hogy e precedens hivatkozása releváns, és megállapítja az ügyek „jogi hasonlóságát”, mivel e kötelező jelleg azt jelenti, hogy azon bíróság, amely ilyen „jogi hasonlóságot” állapít meg, csak akkor fogadhat el eltérő megoldást, ha az eltérő megközelítését a törvény szövegének következetesebb alkalmazásával indokolja?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról és a Bíróság hatásköréről

16 A Bíróság eljárási szabályzata 53. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a Bíróságnak nyilvánvalóan nincs hatásköre az ügy elbírálására, vagy ha a kérelem, illetve a kereset nyilvánvalóan elfogadhatatlan, a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően – az eljárás folytatása nélkül – az eljárás során bármikor indokolt végzéssel határozhat az ügyben.

17 A jelen ügyben ez a rendelkezés alkalmazandó.

18 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan az eljárási szabályzat 94. cikkének c) pontjára tekintettel, mivel az e kérelemben kifejtett elemek nem teszik lehetővé a kérelem elfogadhatóságának megállapítását, figyelemmel arra a feltételre, hogy az EUMSZ 267. cikk értelmében „bíróságtól” kell erednie. A Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (a kolozsvári ügyvédi kamara melletti választottbírói egyesület keretében működő választottbíróság) ugyanis nem ad elő olyan tényezőt, amely bizonyítaná e minőséget.

19 Mivel nem tűnik úgy, hogy a nemzeti jogszabály az e bírósághoz fordulást egyetlen eszközként írja elő az alapeljárás rendezésére, és hogy kizárná annak lehetőségét, hogy a felek rendes bíróságokhoz forduljanak, az említett választottbíróságnak meg kellett volna állapítania azokat az indokokat, amelyek alapján a hozzáfordulás a jelen esetben kötelező. Egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban semmilyen utalás nem történt az intézményesített választottbíráskodást szabályozó polgári perrendtartás rendelkezéseire. Következésképpen meg kell állapítani, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

20 Egyébiránt a Bíróságnak a Charta egyes rendelkezéseinek értelmezésére vonatkozó hatáskörét illetően hozzá kell tenni, hogy még ha feltételezzük is, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat elfogadható, az nem tartalmaz egyetlen olyan konkrét elemet sem, amely alapján úgy lehetne tekinteni, hogy az alapeljárás tárgya a Chartán kívüli valamely uniós szabály értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozik.

21 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés ugyanis két magánszemély közötti, valamely Facebook-oldalon történő közzététel jogellenességének megállapítása iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében merült fel. Ezzel összefüggésben a Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (a kolozsvári ügyvédi kamara melletti választottbírói egyesület keretében működő választottbíróság) az EUSZ 6. cikk (1) bekezdését, valamint a Charta 20. és 47. cikkét kívánja alkalmazni bizonyos eljárási jellegű kötelezettségek értékelése céljából.

22 Márpedig a Charta 51. cikkének (1) bekezdésére tekintettel a tagállamok kizárólag annyiban címzettjei a Charta rendelkezéseinek, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra és nem az ilyen tényállásokon kívül kell alkalmazni (2013. február 26-i Åkerberg Fransson ítélet, C-617/10, EU:C:2013:105, 19. pont; 2017. január 11-i Boudjellal végzés, C-508/16, nem tették közzé, EU:C:2017:6, 17. pont).

23 E körülmények között a Bíróság eljárási szabályzata 53. cikkének (2) bekezdése alapján meg kell állapítani, hogy a Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (a kolozsvári ügyvédi kamara melletti választottbírói egyesület keretében működő választottbíróság) 2019. február 12-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan, és a Bíróságnak nyilvánvalóan nincs hatásköre e kérelem elbírálására.

A költségekről

24 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

A Tribunalul Arbitral de pe lângă Asociația de arbitraj de pe lângă Baroul Cluj (a kolozsvári ügyvédi kamara melletti választottbírói egyesület keretében működő választottbíróság, Románia) 2019. február 12-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan, és az Európai Unió Bíróságának nyilvánvalóan nincs hatásköre e kérelem elbírálására.

Aláírások